

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Scenariusz zajęć dla uczniów klas IV – VI szkoły podstawowej

Temat: Lato w puszczy.

Cele główne:

- wzrost wiedzy uczniów na temat historii ochrony Puszczy Białowieskiej;
- pogłębianie wiedzy o różnorodności biologicznej Puszczy;
- zapoznanie z procesami i zjawiskami zachodzącymi w przyrodzie latem;
- rozbudzenie zainteresowania przyrodą i Puszczą Białowieską;
- podniesienie świadomości ochrony Puszczy Białowieskiej.

Cele szczegółowe:

Uczeń potrafi:

- wymienić najważniejsze formy ochrony przyrody stosowane w Puszczy Białowieskiej i wyjaśnić na czym polegają;
- objaśnić jakie procesy zachodzą w przyrodzie latem: jak się zachowują zwierzęta i jakie procesy życiowe zachodzą w roślinach;
- objaśnić różnice między porożem a rogami;
- wymienić etapy rozwoju owadów (motyla);
- rozpoznać w terenie zastosowane formy ochrony przyrody
- zachowywać się w lesie w sposób bezpieczny dla siebie i dla otaczającej przyrody;

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Metody pracy: wykład, rozmowa kierowana, zajęcia z kartami pracy, zadania i ćwiczenia w terenie, obserwacje terenowe, zabawy edukacyjne

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna, grupowa.

Pomoce dydaktyczne: mapa Puszczy Białowieskiej, karty pracy, przybory do pisania, tablica, kreda, ilustracje, poroże

Czas trwania zajęć: 1 godz. + 3 godz. w terenie.

Przebieg zajęć:

- sprawy organizacyjne: przywitanie się z grupą, rozdanie pomocy edukacyjnych uczniom;
- wykład o formach ochrony przyrody stosowanych w Polsce mających na celu zachowanie różnorodności biologicznej;
- omówienie wybranych form ochrony przyrody w Puszczy Białowieskiej (park narodowy, rezerwat przyrody, pomnik przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów), uczniowie wypełniają zadanie 1 w karcie pracy, korzystają z mapy Puszczy Białowieskiej
- pogadanka o zjawiskach zachodzących w świecie roślin i zwierząt Puszczy Białowieskiej latem, następnie uczniowie wypełniają zadanie 2 i 3 w kartach pracy; wyrażenia w kopertach: *rykowisko, wegetacja, gody saren, odchudzanie się, kwitnienie, dojrzewanie owoców, odloty ptaków, przebarwienie się liści, gody saren, fotosynteza, hibernacja, wychowywanie potomstwa, zrzucanie liści, narodziny potomstwa, zrzucanie poroża, gromadzenie zapasów tłuszczu*; praca w grupach 4 – 5 – osobowych,
- rozmowa kierowana o potrzebie ochrony Puszczy Białowieskiej jako miejsca rozrodu oraz życia wielu gatunków zwierząt na przykładzie wybranych gatunków ssaków, (żubr, jeleń)
- wprowadzenie do tematu zachowań godowych zwierząt; zadanie 4 w kartach pracy, prowadzący zajęcia odtwarza nagrania głosów czterech gatunków zwierząt (jeleń, sarna, łos, żubr)
- w jaki sposób żerowanie i obfitość pokarmu latem ma wpływ na kształtowanie się poroża u zwierząt – wyjaśnienie procesu, poroże a rogi - wykorzystanie pomocy wizualnych (poroże, ilustracje) pozwalające na lepsze zrozumienie różnicy między porożem a rogami zwierząt kopytnych występujących w Puszczy; zadania 5 i 6 w kartach pracy,

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

- omówienie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt na przykładzie związku motyli z roślinami. Puszcza Białowieska jako miejsce życia rzadkich gatunków motyli, omówienie cyklu życiowego motyli; zadanie 7 i 8 w karcie pracy, uczniowie korzystają z ilustracji i zdjęć wybranych gatunków motyli,

Zajęcia terenowe:

- przypomnienie zasad bezpiecznego zachowania się w lesie; nauczyciel przypomina o zagrożeniach (występowanie martwych drzew, dzikie zwierzęta), wyjaśnia jak się zachować w przypadku spotkania ze zwierzętami żyjącymi w Puszczy Białowieskiej;
- spacer jednym z rezerwatów Puszczy Białowieskiej;
- poszukiwanie oznaczeń pozwalających na określenie nazwy rezerwatu oraz ustalenie celu jego założenia /na podstawie cech danego zbiorowiska/;
- praca z mapą – określamy na mapie położenie rezerwatu; uczniowie wypełniają zadanie 9 w karcie pracy
- na trasie prowadzący zadaje pytania, które pozwolą na rozwiązanie hasła towarzyszącego zajęciom; korzystają z wiedzy zdobytej na zajęciach w sali, słuchają objaśnień, rozwiązania wpisują do tabeli w zadaniu 10. Na koniec prowadzący podaje klucz do rozwiązania hasła.

Podsumowanie: Prowadzący dokonuje podsumowania zajęć sprawdzając wiedzę uczniów. Prowadzący prosi o dokończenie zdań dotyczących tematów omawianych na zajęciach.